

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	6 januari 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-2166	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	823C0E24	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UWBRIEF VAN	24 november 2021	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Kaart plangebied 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen 4: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Engkstedede te Wijk bij Duurstede

Op 24 november 2021 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door ECOquickscan B.V. namens Stichting Woonzorg Nederland, voor de locatie Dirk Fockstraat 13-01 t/m 13-69 (gebouw Engkstedede) te Wijk bij Duurstede (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-2166.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode van 15 maart 2022 tot en met 31 maart 2024.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op de verduurzaming van gebouw Engkstedede, de werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn het isoleren van de spouw en het vernieuwen en ophogen van de dakranden. Een kaart van het plangebied is opgenomen in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 15 maart 2022 tot en met 31 maart 2024.

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 16 december 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep.

Locatie

De renovatie-, verduurzamings- en planmatig onderhoudsprojecten zijn alleen van toepassing op de woningen in eigendom van Woonzorg Nederland en deze woningen zijn locatie gebonden. Alternatieven zijn dan ook niet aan de orde.

Werkwijze en planning

Wanneer renovatie (verduurzamen) van de woningen niet wordt uitgevoerd, zullen de woningen op termijn onbewoonbaar worden wat uiteindelijk zal leiden tot sloop van de woningen. Bij sloop zullen vaste rust- en verblijfplaatsen van veel voorkomende soorten in het stedelijk gebied zoals vleermuizen, gierzwaluw en huismus definitief verloren gaan. Bij het verduurzamen van de woningen zullen deze vaste rust- en verblijfplaatsen, indien niet buiten kwetsbare periodes kan worden gewerkt, kortstondig niet beschikbaar zijn. Echter door mitigatie toe te passen kan deze korte periode op zorgvuldige manier overbrugd worden en blijven de verblijfplaatsen op lange termijn behouden.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door renovatie. U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid. Met betrekking tot dit project worden de gevels en het dak geïsoleerd. Bovendien worden er op het dak zonnepanelen geplaatst. Dit leidt aantoonbaar tot een verduurzaming van het gebouw.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk het belang van "volksgezondheid en redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soort.

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

c) Ecologische beoordeling gewone dwergvleermuis

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soort

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn drie paarverblijfplaatsen vastgesteld binnen het plangebied. De invliegopeningen bevinden zich vermoedelijk in de stootvoegen. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kan een individuele winterverblijf niet worden uitgesloten. Een kaart met de locatie van de aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

Landelijk en regionaal

De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is de meest zichtbare en meest algemeen voorkomende vleermuis in Nederland. De gewone dwergvleermuis is een echte cultuurvolger en is dan ook veel in de bebouwde omgeving te vinden. In de verschillende perioden en in de loop van de seizoenen gebruiken ze een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden.

De populatiegrootte van de gewone dwergvleermuis in Nederland wordt geschat op 200.000 voortplantende dieren (Noren, Dekkers en Limpens, 2020). In de twee eerdere rapportages werd de populatie nog geschat op 300.000-600.000 voortplantende dieren. De soort staat op de Rode Lijst althans niet als bedreigd. De verspreiding van de gewone dwergvleermuis over Nederland is evenredig. Op basis daarvan kan aangenomen worden dat de staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis op zowel nationaal niveau als regionaal niveau vergelijkbaar is dus ook op provinciaal niveau de gewone dwergvleermuis niet bedreigd is in zijn voorkomen en een gunstige staat van instandhouding heeft.

Lokaal

Voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding hebben wij geen zicht op projecten die in de omgeving zijn of worden uitgevoerd en de eventueel daarvoor uitgevoerde ecologisch onderzoeken. Wij kunnen alleen uitgaan van onze eigen waarnemingen. Zoals ook is weergegeven in het nader onderzoek zijn de aantallen van waargenomen vleermuizen laag. Op basis van Google Streetview is onze conclusie dat recent in de omgeving van het plangebied enkele nieuwbouwprojecten zijn gerealiseerd. De verwachting is dat de waargenomen lage aantallen vleermuizen in het plangebied te maken heeft met het ontbreken van groenstructuren rondom de nieuwbouw. In het project Engkstedede blijven de bestaande groenstructuren behouden, de werkzaamheden hebben hier geen effect op. De voorgenomen werkzaamheden hebben naar onze mening geen effect op het voorkomen van vleermuizen in en nabij het plangebied. De lokale staat van instandhouding wijzigt naar onze mening niet als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soort

Door de werkzaamheden worden er drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield, wordt de gewone dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

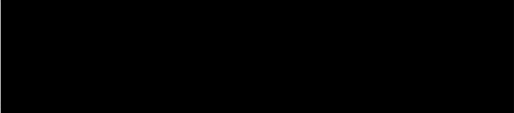
Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- ECOquickscan B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Wijk bij Duurstede.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens han.

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
  - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
  - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
  - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
  - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecooloog;
  - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog zijn/worden begeleid;
  - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn. Indien het voor dit specifieke project niet mogelijk is om de werkzaamheden twee weken voorafgaand aan de start hiervan te melden, moet contact worden opgenomen met de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl of 030-7023300.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

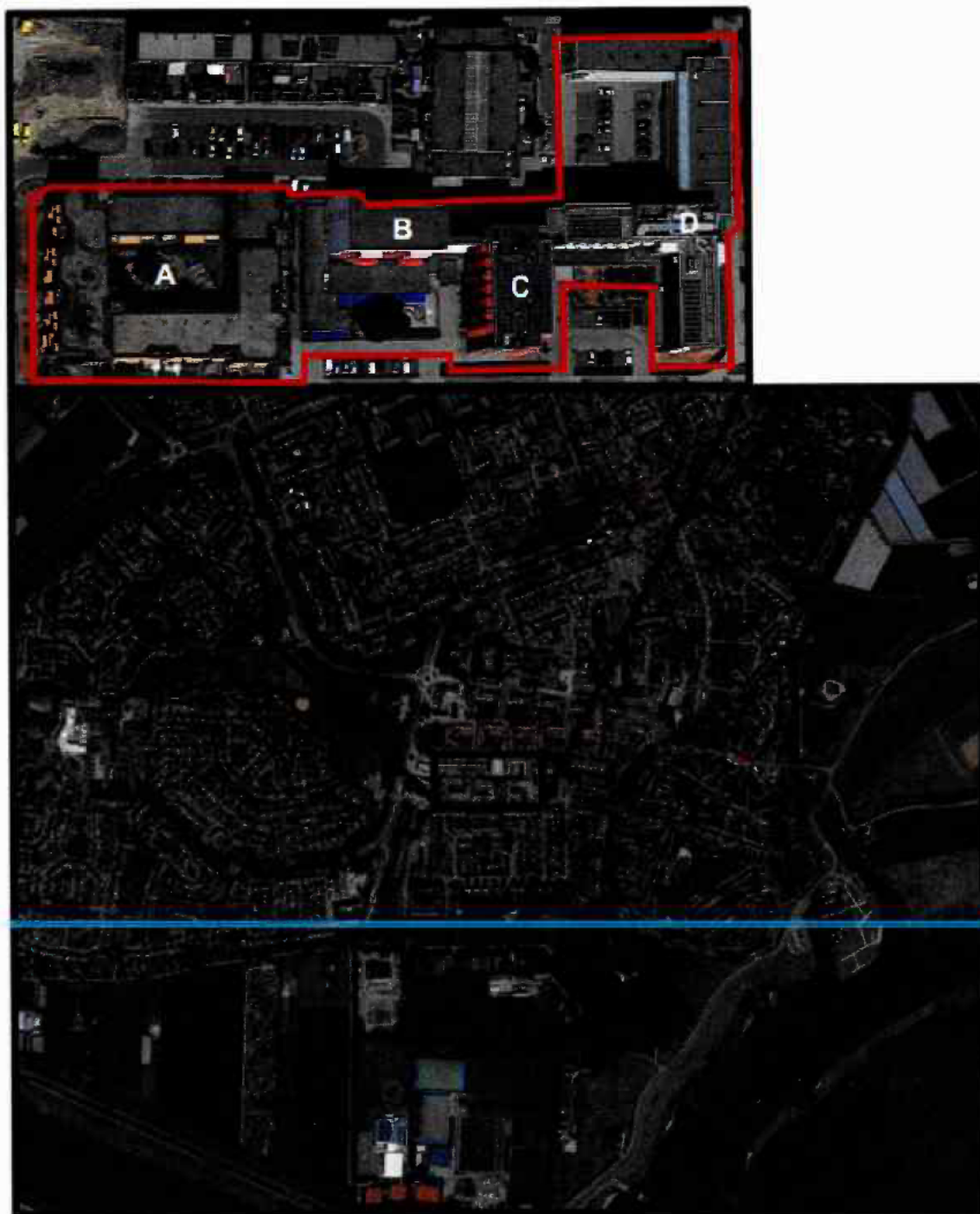
- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

10. De maatregelen, genoemd in het Ecologisch werkplan E&E Gasthuis – Engkstede te Wijk bij Duurstede door ECOquickscan van 24 november 2021 (zie bijlage 4) moeten worden opgevolgd.

Na afloop van de werkzaamheden

11. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

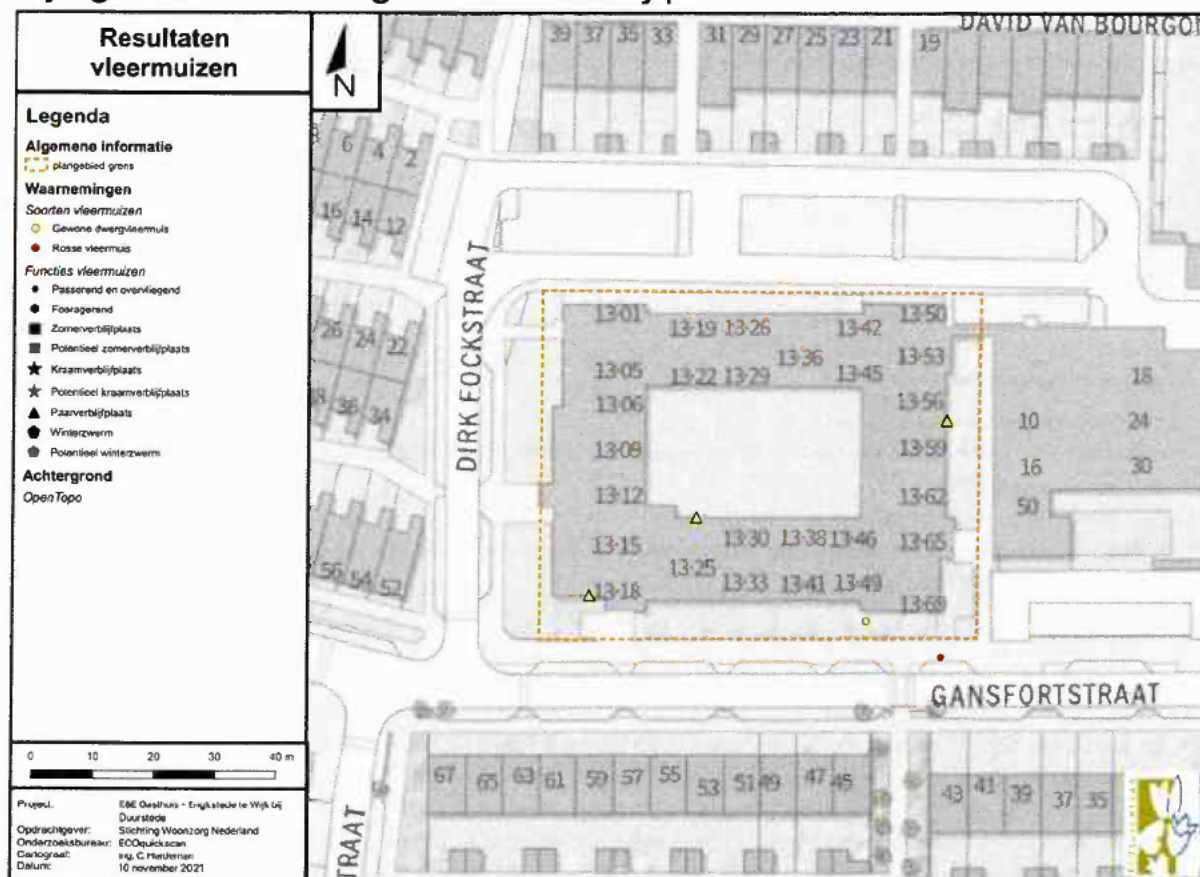
Bijlage 2: Kaart plangebied

De onderste kaart geeft de ligging van het plangebied in de omgeving weer (bron: Google). De bovenste kaart geeft de opdeling van het plangebied weer.

De aanvraag heeft betrekking op gebouw A
(bron: Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming E&E Gasthuis – Engkstedede te Wijk" bij Duurstede van 17 november 2021)

Bijlage 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen

Figuur 4.1: Waarnemingen van vleermuizen binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

4.1.5 Paarverblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn op 16 augustus en 1 september 2021 in het plangebied twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis waargenomen. Als eerste is er een paarterritorium vastgesteld op de Gansfortstraat. Als tweede is er een baltsend dier waargenomen die over het dak vloog tussen de Gansfortstraat en de binnentuin van het plangebied. Als derde is er een baltsend dier tussen de Engkstede (gebouw A) en gebouw B waargenomen. Alle drie de dieren waren gebonden aan het plangebied. Aangezien de gewone dwergvleermuis balst in vlucht, kon de exacte locatie van de paarverblijfplaats niet worden vastgesteld. Op basis van bouwkennmerken wordt verwacht dat de dieren gebruik maken van de open stootvoegen die toegang geven tot in de spouw.

Buiten het plangebied zijn geen paarverblijfplaatsen waargenomen.

(bron: "Nader onderzoek flora en fauna E&E Gasthuis – Engkstede te Wijk bij Duurstede" van 10 november 2021)

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Werkzaamheden & planning

Binnen het plangebied is de verduurzaming van wooncomplex E&E Gasthuis - Engkstede beoogd. Het project betreft de volgende werkzaamheden:

- Na isoleren van de spouw;
- Dakrand vernieuwen en ophogen;
- Nieuw dakbedekking met zonnepanelen;
- Nieuwe kozijnen galerij gelegen aan binnenplaats;
- Nieuwe kozijnen trappenhuis;
- Bodemisolatie.

En overige ecologisch niet relevante werkzaamheden

De werkzaamheden starten in april 2022.

Verblijfplaatsen beschermde soorten

In het plangebied is nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen. Tijdens het nader onderzoek zijn de volgende verblijfplaatsen aangetroffen:

- 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Er zijn geen (grote) winterverblijfplaatsen vastgesteld. De paarverblijfplaatsen zijn mogelijk wel geschikt voor overwintering van één of enkele vleermuizen.

Tijdelijke mitigatie

Voor de aangetroffen 3 paarverblijfplaatsen die (tijdelijk) niet beschikbaar zijn voor vleermuizen, zijn per verblijfplaats 4 tijdelijke kasten (type plat) aangeboden. De tijdelijke kasten zijn opgehangen gelijktijdig met het uitvoeren van het nader onderzoek, vooruitlopend op de definitieve onderzoeksresultaten. In totaal zijn 13 juli 2021 16 kasten opgehangen. In de bijlage het verslag hiervan.

Nu de resultaten van het nader onderzoek bekend zijn, is besloten 8 kasten te verhangen zodat er meer evenredige verdeling is van de kasten en zo ook meerdere paarterritoria kunnen worden bediend. De kasten worden binnenkort in de komende winterperiode (en ruim voor medio februari 2022) verhangen.

Voor een paarverblijfplaats geldt een gewenningsperiode van 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen 2022.

Hieraan kan worden voldaan.

Verwijderen tijdelijke kasten

De opgehangen kasten mogen, nadat de definitieve mitigatie gereed is gekomen én de gewenningsperiode (dezelfde als hierboven voor de tijdelijke kasten is beschreven) is verstreken, worden verwijderd. Voorafgaand aan het verwijderen wordt eerst een inspectie uitgevoerd door een ter zake kundige of de kasten in gebruik zijn. Indien de kasten niet in gebruik zijn door beschermde soorten, kunnen de kasten worden verwijderd.

Waar mogelijk kunnen de tijdelijke kasten blijven hangen ter bevordering van de biodiversiteit in de omgeving.

Ongeschikt maken

Het plangebied (alle potentiële verblijfplaatsen) wordt ongeschikt gemaakt voor vleermuizen en voorafgaand aan de start van de werkzaamheden. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd een bedrijf gespecialiseerd in ongeschikt maken.

Werken buiten de kwetsbare periodes

Het gebouw wordt buiten de kwetsbare periodes⁴ van de gewone dwergvleermuis (in april voor de start van het kraamseizoen) ongeschikt gemaakt. Voor het ongeschikt maken kunnen meerdere technieken worden gebruikt; er kan bijvoorbeeld gewerkt worden met 'exclusion flaps', verlichting of verwijderen/dichtzetten van delen van het gebouw met verwijderbare materialen (of een combinatie van technieken).

⁴ Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten de kwetsbare periodes uit te voeren, wordt het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden buiten de meest kwetsbare periodes ongeschikt gemaakt. Vleermuisverblijfplaatsen kunnen in de actieve periode (april t/m oktober) ongeschikt gemaakt worden. De minst kwetsbare periodes voor het ongeschikt maken zijn april, september en oktober. Indien direct voorafgaand aan het ongeschikt maken in de kraamperiode de aanwezigheid van een kraamverblijfplaats in het plangebied is uitgesloten, kan ook in de kraamperiode ongeschikt worden gemaakt.

Ecologische controle

Om te voorkomen dat er (beschermde) soorten worden verstoord of gedood, wordt het werkgebied voorafgaand aan de werkzaamheden ecologisch vrijgegeven door een ecooloog. De ecooloog controleert hiervoor het werkgebied op aanwezige flora en fauna. Ook de wijze van ongeschikt maken wordt (visueel vanaf maaiveld) gecontroleerd. Aansluitend wordt dan nog een ecologische controle uitgevoerd waarbij gebruik wordt gemaakt van een batdetector (controle op uitvliegers waarbij rekening wordt gehouden met de weersomstandigheden voor onderzoek zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol, versie 2021 (of latere versie)). Als blijkt dat het gebouw onvoldoende ongeschikt is gemaakt, bijvoorbeeld doordat er nog openingen zijn waar vleermuizen achter weg kunnen kruipen, wordt het gebouw aanvullend ongeschikt gemaakt.

Wanneer de ecooloog het gebied heeft vrijgegeven, kunnen de werkzaamheden starten.

Definitieve mitigatie

Tijdens de werkzaamheden worden nieuwe voorzieningen voor vleermuizen geplaatst. Er worden in totaal 12 vleermuiskasten - type plat ingebouwd. Het uiteindelijk in te bouwen type kast is op dit moment nog niet bekend en wordt in een later stadium nader bepaald.

De inbouwkasten worden zo veel als mogelijk verdeeld over alle 4 de windrichtingen. Met de afgelopen tropische zomers kan de temperatuur in kleine kasten vrij hoog oplopen. Om vleermuizen tijdens deze hete dagen de keus te geven worden er ook enkele kasten op de noordelijke en oostelijke geveldelen opgehangen. Vanwege de steeds warmer wordende zomers als gevolg van klimaatverandering nemen veldmedewerkers van *ECOquickscan* nemen steeds vaker ook op noord gerichte (kleine) verblijfplaatsen waar. Daarnaast wordt de definitieve mitigatie conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis⁵ op minimaal 3 m hoogte met vrije aanvliegroute, vrije vliegruimte en vrij van predatoren, kunstlicht en verstoring gerealiseerd.

⁵ BIJ12, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0, juli 2017

